

WERKEN AAN ARBEIDS- VEILIGHEID OP JE BEDRIJF

Het ADLO-demoproject 'Arbeidsveiligheid in de tuinbouw' wil het aantal arbeidsongevallen in de sector gevoelig verlagen. Daarvoor werd de complexe wetgeving vertaald in een praktisch beheersysteem. Dat werd onder meer bij tomatenteler Johan Van Bulck in Putte uitgetest. – Jan Van Bavel

In *Management&Techniek* 21 van 18 december 2014 publiceerden we al een uitgebreid dossier 'Veiligheid in de land- en tuinbouw'. Dat deden we niet zomaar, want in 2012 bleek onze sector de vierde grootste risicogroep voor arbeidsongevallen te zijn. Die ongevallen beperken zich niet tot werknemers; heel vaak wordt een gezinslid of familielid er het slachtoffer van. Gesteund door de Vlaamse overheid startten Boerenbond, Idewe (Externe Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk) en het ILVO in 2014 het ADLO-demoproject 'Arbeidsveiligheid in de tuinbouw'. Het doel was de sector bewust maken van de problemen, het thema bespreekbaar maken en er ook voor zorgen dat het effectief wordt aangepakt. Het project steunt op 3 pijlers:

.....
Je moet continu oog hebben voor potentiële gevaren en die proberen aan te pakken.

bewustmaking, veilig omgaan met machines – nog steeds een van de belangrijkste oorzaken van ernstige ongevallen – en de integratie van een arbeidsveiligheidsbeleid in de bedrijfsvoering.

Verantwoordelijkheid

Eigenlijk is het de evidentie zelf dat jouw werknemers in een veilige omgeving kunnen werken. Als werkgever draag je de uiteindelijke verantwoordelijkheid over

het beleid dat je voert op het vlak van de arbeidsomstandigheden. Je moet dus bepaalde acties of opdrachten uitvoeren om de veiligheid op je bedrijf te verbeteren. Nog belangrijker is dat je dit kan aantonen. Zo moet je als werkgever kunnen aantonen dat je je werknemers instructies geeft, je de nodige controles uitvoert of laat doen, dat je de machines in dienst stelt ... Hier komt een hele papierwinkel bij kijken. Begin alvast met een eenvoudig documentenbeheer en gebruik de map 'arbeidsveiligheid' om je documenten bij te houden.

Preventie

Voorkomen is altijd beter dan genezen. Preventie is dus een must. Als je bedrijf minder dan 20 werknemers (berekend in

voltijdse equivalenten) telt, moet je zelf instaan voor de preventie van ongevallen op het werk. Zijn er meer werknemers aan de slag, dan moet je bedrijf een preventieadviseur hebben. Wat niet intern kan, moet extern gebeuren. Alle bedrijven moeten zich bovendien aansluiten bij een externe preventiedienst, die de bedrijven bijstaat voor gezondheidstoezicht, adviesverlening, ongevallenonderzoek ...

Een beheersysteem voor 'Preventie en bescherming op het werk' op maat van de tuinbouwbedrijven moet de drempel verlagen om arbeidsveiligheid in de bedrijfsvoering te integreren. Als eerste werd in dit project de module arbeidsmiddelen (machineveiligheid) uitgewerkt en het onthaal van personeel dat begint te werken op het bedrijf. Dit moet leiden tot veiliger werken met machines. Bovendien werd het beheersysteem uitgebreid met een zelfscan, dat gezien kan worden als een voorafgaande test om bedrijven te laten kennismaken met de problematiek. Door die scan in te vullen, krijg je meer zicht op wat er op jouw bedrijf als eerste te doen staat; welke aangepaste maatregelen je best neemt. Vanaf dit najaar tot het voorjaar van 2016 zal Boerenbond demonstratiemomenten organiseren. Op deze demoactiviteiten zal al het uitgewerkte materiaal ter beschikking worden gesteld.

Modern tomatenbedrijf

Johan en Nancy Van Bulck baten in Putte een modern glastuinbouwbedrijf uit met 4,6 ha vleestomaten op substraat. Het koppel heeft 2 dochters, Lynn (19) en Lore (18). "Nancy volgt het biologisch aspect van de teelt op en stuurt het personeel aan, terwijl ik de administratie van het bedrijf voor mijn rekening neem", vertelt Johan. Het bedrijf telt 13 werknemers, in de zomer komen daar nog 10 seizoenarbeiders (Belgen, Polen, Roemenen, Portugezen en Marokkanen) bij. "In 1993 kochten we een bestaand tomatenbedrijf van 1 ha over. Dat was toen 3 jaar oud. We bouwden het geleidelijk uit. In 1994 kwam er al meteen 6000 m² bij en in 2007 namen we onze eerste wkk in gebruik. In 2011 kwam er nog een serre van 3 ha bij. Tegelijkertijd werd de oude loods vernieuwd met ondergrondse kelders voor drainopvang en een wkk. Verder kwam er ook een nieuwe loods bij waarin we een volledig automatisch oogst- en sorteersysteem onderbrachten. Ik behaalde een diploma als automechanicus, maar had al heel wat ervaring opgedaan op het

glastuinbouwbedrijf van mijn ouders en schoonouders. We leveren 3 keer per week aan BelOrta, een klein percentage van de oogst wordt in afspraak met de veiling hier door enkele kopers afgehaald. In oktober willen we starten met 2 ha belichte teelt. Begin 2017 plannen we de oude serre af te breken en er een nieuwe van 3 ha neer te poten, waarvan we ook 2 ha willen belichten. Zo hopen we heel het jaar door te kunnen leveren en op gunstige momenten 'in de markt' aanwezig te zijn.

Onthaalfilmpje

Op vraag van tuinbouwconsulent Stefaan Kint, die het ADLO-demoproject voor Boerenbond trekt, sloot Johan in 2014 aan bij de stuurgroep Veiligheid, met behalve vertegenwoordigers van Boerenbond, ADLO en de proeftuinen ook de telers van 6 tuinbouwbedrijven. De stuurgroep werd opgezet om het beheersysteem arbeidsveiligheid makkelijker te kunnen overbrengen naar de tuinders. Dat gebeurt onder meer met enkele onthaalfilmpjes (zie artikel p. 23) en pictogrammen. "Vorig jaar werd er hier een filmpje opgenomen waarin je onder meer kan zien hoe je veilig met een heftruck moet omgaan, dat vrouwen hun oorbellen best uitdoen en hun haar

samenbinden als ze aan de slag gaan ...", zegt Johan. "Met dat filmpje willen we de algemene regels rond veiligheid in het bedrijf tonen aan nieuwe medewerkers en aan de hand daarvan met hen nog eens het veiligheidsaspect in het bedrijf praktisch doornemen. Zo weten ze meteen dat ze sterk moeten letten op veiligheid. Daarna kan een 'peter' of 'meter' gedurende een week die nieuwe medewerker begeleiden en hem/haar – eventueel in zijn/haar eigen taal – wijzen op de nodige aandacht voor veiligheid. Dat heeft veel meer effect dan dat ik dat zou doen. Sinds dit jaar draagt ons personeel veiligheidsschoenen, wat geen overbodige luxe is met onze automatisch rondrijdende oogstkarren. Ons bedrijf is vrij nieuw, net als onze machines. Bij aankoop is de veiligheid van een machine, met een CE-keuring daarbij, zeker een aandachtspunt voor mij. Zo ging ik bij de aanschaf van onze sorteermachine 4 jaar geleden na of er voldoende noodstoppen en lichtschermen op stonden. De leverancier kwam de machine hier in bedrijf stellen, waarbij we de nodige uitleg rond veiligheid kregen."

Blijvend werkpunt

Boerenbond en Idewe stelden bij de opmaak van het beheersysteem diverse

FAMILIE VAN BULCK

Leeftijd: Johan (45) en Nancy (44)

Gemeente: Putte

Specialisatie: vleestomaten

Johan en Nancy willen nog dit jaar starten met 2 ha belichte teelt.

modules in hoofdstukken op – zoals arbeidsmiddelen (machineveiligheid) – die je een voor een kan afwerken. “Arbeidsveiligheid is iets waar je aan moet blijven werken; het verandert ook continu als je met mensen en machines bezig bent”, stelt Johan. “Het is niet iets waar je vandaag aan begint en er volgende week mee in orde bent. Je kunt er het best een takenlijst rond opstellen en die punt per punt afwerken, omdat het veel zelfdiscipline van de bedrijfsleider vraagt. Zo heb ik dit voorjaar, verspreid over het bedrijf, brandblussers geïnstalleerd, die al voorzien waren in het plan van de brandweer toen we hier bouwden. Verder heb ik gezorgd voor een degelijke trap naar en afscherming van de zolder boven de kantooruimte. Eric Van de Plas, preventieadviseur risicobeheersing bij Idewe, had me er in september vorig jaar tijdens een inspectie op gewezen dat een ladder naar de zolder toch niet zo veilig was ... Ik weet dat ik tijdens een sociale inspectie een veiligheidscontrole kan verwachten. Belangrijk is vooral dat je tijdens zo’n controle de map ‘arbeidsveiligheid’ met een checklist en aanbevelingen kan voorleggen en kan aantonen dat je ermee bezig bent. Ik wil geen arbeidsongeval op mijn bedrijf, bovendien wil ik ook vermijden dat ik bij een controle een boete zou krijgen. Je kunt dus beter voorbereid zijn op zo’n inspectie. En voor een groot deel in orde zijn met arbeidsveiligheid op je bedrijf is uiteraard beter dan helemaal niet in orde zijn ...”

Interactie met personeel

Werken aan de verbetering van de veiligheid vergt ook interactie met je personeel. “We leggen hen goed de bediening van de oogstkarren uit; want dat is hun ‘gereedschap’ waarmee ze werken. Nancy en haar zus Corry zijn verantwoordelijk voor de bediening van de sorteermachine, maar het overige personeel kent wel de noodstoppen op deze machine en de oogstkarren. Tegelijk vragen we onze medewerkers om mogelijke gevaren te melden aan een ervaren collega, Nancy of aan mij. Denk bijvoorbeeld aan een afgebroken buisrailsteun (waarop de oogstkarren in de serre rijden), een haperend wiel van een oogstkar ... Als zo’n kar om een of andere reden stilstaat, moeten ze een collega of ons daarover inlichten. Het is niet de bedoeling dat ze er zelf aan beginnen sleutelen, met het gevaar dat ze met hun

1 Ook op de veel gebruikte oogstkarren is een (rode) noodstop voorzien. 2 Johan installeerde dit voorjaar brandblusapparaten over het hele bedrijf. 3 Aan de sorteermachine hangen heel wat pictogrammen, die het personeel bewust moeten maken van de gevaren.

vingers ergens tussen zitten ... Het gaat ook om verantwoordelijkheid geven. Zo merken we dat ervaren collega’s die begaan zijn met veiligheid daar graag opleiding rond willen geven, want dan voelen ze zich betrokken.”

Actieplan

“Met het beheersysteem hebben we een instrument om de eerste stappen naar veiligheid te zetten. We weten nu waarop we moeten letten, zoals een keuringsattest van de elektriciteit, brandpreventie, nooduitgangen ... Wist je bijvoorbeeld dat de laagspanning op je bedrijf om de 5 jaar gekeurd moet worden? Ik stond daar ook niet bij stil, maar het is wel iets dat meteen zal worden gevraagd als er iemand op je bedrijf zou worden geëlek-

trocuteerd ... Dat keuringsverslag heb ik intussen ook gekregen. Aan een aantal zaken moeten we nog werken; dat is iets voor mijn actieplan. Zoals pictogrammen hangen om nooduitgangen aan te duiden, of enkele oude elektrokarren die niet goed afgeschermd zijn vernieuwen. Continu oog hebben voor potentiële gevaren is heel belangrijk. Onbewust waren we altijd al met veiligheid bezig. Gelukkig hebben we nog geen arbeidsongeval op ons bedrijf meegemaakt, en we willen dat uiteraard graag zo houden”, rond Johan ons gesprek af. ■

Het ADLO-demoproject ‘Arbeidsveiligheid in de tuinbouw’ werd opgestart in maart 2014 en loopt nog tot februari 2016.

© CHRISTIEN MIRON

VEILIGHEID IN BEELD BRENGEN

Binnen het ADLO-demoproject 'Arbeidsveiligheid in de tuinbouw' wordt heel wat ondersteunend en sensibiliserend materiaal ontwikkeld. Het gaat onder meer om pictogrammen, instructiefilmpjes en een map waarin je alle noodzakelijke documenten kan bewaren. We bundelen enkele praktische tips die verspreid worden als tip van de maand. – Jan Van Bavel

De eerste stap in het veiligheidsproces is een inventaris maken van de arbeidsmiddelen die je ter beschikking stelt van je werknemers (machines, tractoren, werktuigen ...). Voor elk middel moet immers een indienststellingsverslag worden opge maakt. Zorg voor een periodiek nazicht en goed onderhoud van de machines. Herstel kleine mankementen snel, voordat ze leiden tot onveilige toestanden.

Onthaalbeleid en preventieplan

De menselijke factor is verantwoordelijk voor 80% van alle arbeidsongevallen. Je voorkomt ze dus best door materiële maatregelen te nemen. Aan nieuwe personeelsleden of bij nieuwe werkzaam-

heden moet je goede informatie geven en ook nagaan of de werknemers de vereiste bekwaamheid hebben voor het uit te voeren werk. De veiligheidsinstructiekaart (VIK) is een goed instrument om belangrijke instructies aan de man te brengen. Daarin komen diverse aspecten aan bod: de omstandigheden waaronder de arbeidsmiddelen of machines gebruikt moeten worden, mogelijke abnormale situaties en ervaringen die je hebt opgedaan bij het gebruik van het arbeidsmiddel of de machine. Na het geven van de nodige uitleg en instructies, controleer je best of de werknemers alles begrepen hebben. Geef ook aan wat ze moeten doen in noodsituaties. Het preventieplan bevat een planmatige aanpak van veilig-

heid op het bedrijf. De bedoeling is dat je als bedrijfsleider een langetermijnpolitiek ontwikkelt op vlak van de arbeidsomstandigheden. Het globale preventieplan loopt over een periode van 5 jaar en geeft aan welke acties je bedrijf binnen deze termijn zal uitvoeren. Als onderdeel van dit plan kan je jaarlijks een actieplan opstellen met specifieke punten die je volgend werkjaar zal aanpakken.

Orde + netheid = veiligheid

Na ongevallen met dieren is uitglijden en vallen nog steeds de grootste oorzaak van letsels in de land- en tuinbouw. Verwijder dus water, oogstresten, olie- en vetvlekken op vloeren. Let er ook op dat je achterwaarts van machines stapt en dat

je je kan vasthouden aan een ketting of leuning voor het geval je zou uitglijden. Door ordelijk te zijn en op te ruimen kan je de situatie verbeteren. Maak duidelijke afspraken met je medewerkers en spreek goed af wie voor wat verantwoordelijk is. Zorg ervoor dat alles een goede plaats heeft en dat iedereen ook alles weer op de juiste plaats legt. Soms komen je werknemers met gevaarlijke producten in aanraking: fyto- en reinigingsproducten, zuren, brandstoffen ... Je moet goed weten welke gevaren van die producten inhouden, wat de voorzorgsmaatregelen zijn en wat te doen als er iets misgaat. Bewaar gevaarlijke producten in de oorspronkelijke verpakking en giet ze niet in een andere verpakkingen over.

Let op voor brand en elektrocutie

Wist je dat één op de 3 branden ontstaan door elektrische defecten? Aan de basis ligt meestal overbelasting van een stroomkring en kortsluiting wegens slecht geïsoleerde kabels of defecte contacten die elektriciteitsdraden doen opwarmen. Ook elektrocutie ligt aan de basis van heel wat ongevallen. Elektriciteit is extra gevaarlijk omdat het een onzichtbaar risico is. Zo is een verouderde of slecht werkende elektrische installatie levensgevaarlijk. Laat je installatie elke 5 jaar keuren bij laagspanning en jaarlijks indien je een hoogspanningsinstallatie hebt. ■

INSTRUCTIEFILMPJES

Voor het demoproject 'Arbeidsveiligheid in de tuinbouw' maakte Boerenbond enkele filmpjes op maat van de sectoren fruit, glas- en vollegrondsgroenten. Je kan ze gebruiken om het belang van veilig werken op het bedrijf duidelijk te maken aan anderstalige werknemers. Ze zijn ontwikkeld ter ondersteuning om een gestructureerde uitleg over de veiligheidsregels op je bedrijf uit te werken. Je vindt de filmpjes op www.boerenbond.be/arbeidsveiligheid.

VEILIGHEID BIJ EEN VOLLEGRONDSGROENTE- EN FRUITTELER

Hoe kijken een vollegrondsgroente- en een fruitteiler tegen het beheersysteem arbeidsveiligheid aan?

Marnick (foto boven) en Nancy Deigers telen in Vlamertinge veldsla, prei, aardbeien, courgette, bloem- en spruitkool voor de vers- en industriemarkt. "In 2013 contacteerde Boerenbond mij om mee te werken aan een test door Idewe om te ontdekken welke praktische knelpunten er op dit type bedrijf zijn, om daarna te kijken wat er voor de tuinders gedaan kan worden", zegt Marnick. "Ik weet nu beter hoe de veiligheidswetgeving in elkaar steekt, maar we moeten nu alles verder op de rails krijgen. Onze landbouworganisaties moeten zo'n beheersysteem uitwerken, zodat niet elk bedrijf alles zelf moeten uitzoeken. Zo valt de papierwinkel al voor een groot stuk weg en kunnen tuinders zich concentreren op de essentie van de zaak: de veiligheid. De grootste uitdaging vind ik ons personeel op te leiden in wat mag en niet mag rond veiligheid en dat constant ook uit te voeren. Je hebt er toch meer aandacht voor door het feit dat je er eens bij stilstaat welke gevolgen het kan hebben bij een eventueel ongeval. De eerste extra onkosten (gedeeltelijk aangepaste machines en werkplaatsen) zijn intussen gemaakt." Véronique en Dominique Libert (foto onder) baten in Heers een fruitbedrijf met peren, appels en zoete kersen uit. "In 2014 werd het beheersysteem op ons bedrijf overlopen", aldus Véronique. "Ik heb dan een verkorte module 'Arbeidsveiligheid en welzijn op het werk' gevolgd. Nu heb ik een beter zicht op de veiligheidswetgeving, een heel complexe materie. Ik denk dat het voor veel collega's nog een ver-van-mijn-bedshow is en dat de meeste bedrijven er niet mee bezig

zijn. Maar het beheersysteem is zeker een hulp om verdere stappen naar veiliger werken te ondernemen. Maar omdat het zo complex en uiteenlopend is, neemt het veel

© F.A.M. JEBETS

© VÉRONIQUE LIBERT

tijd in beslag om het systeem volledig uit te werken, zeker omdat het bovenop de andere bedrijfsactiviteiten komt. Ik heb wel het gevoel dat ik nu anders naar 'veiligheid op het werk' kijk. Ik probeer onze medewerkers ook sneller te wijzen op het feit dat ze veilig moeten werken en hoe ze dit best doen."

© VANHOUCKE MACHINE ENGINEERING

MACHINES MAKEN OP MAAT VAN DE GEBRUIKER

Vanhoucke Machine Engineering uit Moorslede is een belangrijke fabrikant van oogst- en verwerkingsmachines voor vollegrondsgroenten. Men produceert ook machines voor mechanische en thermische onkruidbestrijding. In hun hele productie- en verkoopproces staat veiligheid voorop. Hoe vertalen ze dat naar hun klanten? – *Jan Van Bavel*

Eerst werkte Johan Vanhoucke 10 jaar buitenshuis. Daarna startte hij in zijn garage in Izegem met de fabricatie van aanhangwagentjes en het herstellen van landbouwmachines, een uit de hand gelopen hobby. In 1991 kocht hij een schrijnwerkerij in Moorslede en begon er machines te maken. Samen met echtgenote Lut Desmedt breidt hij het familiebedrijf om de 5 jaar uit. Vanhoucke Machine Engineering ontwerpt en construeert oogst- en verwerkingsmachines voor grove groenten (prei, kool, knolselder en venkel), zoals rooiers, schoonmakers, snijmachines en complete verwerkingslijnen. Verder fabriceert het bedrijf ook machines voor mechanische onkruidbestrijding, zoals schoffelmachines, wiedeggen, dwarswieders en thermische

onkruidbranders. Johan staat in voor de algemene leiding, de coördinatie van de werkplaats, innovatieve ideeën en de biologische onkruidbestrijding, terwijl Lut de boekhouding en administratie ver-

zorgt. Vier jaar geleden stapte oudste zoon Steven (28) mee in het bedrijf. Hij volgt de verkoop, klantencontacten en het 3D-ontwerpen op. Jongste zoon Maarten (26) verzorgt sinds 2 jaar deeltijds de

VANHOUCKE MACHINE ENGINEERING

Gemeente: Moorslede
Specialisatie: oogst- en verwerkingsmachines voor grove groenten en mechanische onkruidbestrijding
Personeel: 8
Website: www.vanhoucke.engineering

elektronica en de programmatie van de machines. Hij is ook halftijds onderzoeker aan de UGent. Intussen rijst in de buurt een nieuw pand uit de grond op een oppervlakte van 5000 m², dat in het najaar in gebruik wordt genomen. Daar zal het ontwerp, de programmering en montage van de elektronica gebeuren. De constructie en assemblage blijven op de oorspronkelijke locatie, waar de lasafdeling uitgebreid wordt. Naast de nieuwbouw liggen proefvelden van 1 ha, waar de nieuwste ontwikkelingen getest worden. Het grootste deel van de productie (80%) wordt in het buitenland afgezet; vooral in Nederland en Frankrijk. Maar het bedrijf heeft ook klanten in Zweden, Rusland, Polen, Canada, Marokko ... De rest (20%) wordt in België verdeeld.

Veiligheid start bij ontwerp

"Al van bij het ontwerp van de machines zijn we met de veiligheid ervan bezig", zegt Steven. Maarten staat er ook op om zo veel mogelijk het aspect ergonomie in te bouwen. "Een machine moet worden aangepast aan de gebruiker en niet omgekeerd", aldus Steven. "Hier start het begrip 'veiligheid' dus al. In het ontwerp houden we er rekening mee dat de machine veilig is en dat je ermee kan werken, ook in 'vuile' omstandigheden. Verder krijgen we input van de gebruikers, waardoor de volgende machines makkelijker worden in gebruik. We ontwerpen onze machines volledig in 3D, waardoor de sterke en zwakke punten in het proces naar voren komen en we die laatste kunnen verbeteren voordat de machine gemaakt wordt." De inwerkingstelling van een machine moet goed zijn, zowel naar onderhoud als veiligheid toe. "Elke machine wordt, waar nodig, met beschermkappen geleverd. Er wordt uitdrukkelijk gevraagd om die niet te verwijderen. Veiligheid is nooit een optie voor ons, maar altijd de standaard. Dat geldt ook in onze werkplaats, waar onze medewerkers waar nodig hun veiligheidsbril en -handschoenen moeten dragen."

Ingebouwde PLC

"Onze machines met een verhoogd veiligheidsrisico worden ook extern nagekeurd, zodat we zeker zijn dat we ons huiswerk goed gedaan hebben en de machines voldoen aan alle geldende normen", vertelt Steven. "We gaan zelf nog verder dan de bestaande normen. Zo

willen we onze geavanceerde machines stuk voor stuk uitrusten met een PLC. Dat is een ingebouwde computer die wordt gebruikt om de machine aan te sturen en een continue controle uitvoert op het elektrische circuit en de gemaakte handelingen. Dat doen we voor het gebruiksgemak, maar ook voor de veiligheid. We bouwen bij deze machines ook snelheids- en gasdruksensoren in om het volledige proces te controleren en bij te sturen waar nodig. We werken al met PLC bij de automatische preirooiers en zullen die nu steeds meer toepassen, zeker bij

.....
**Veiligheid is bij Vanhoucke
 nooit een optie, maar altijd
 de standaard.**

Zonen Steven en Maarten Vanhoucke, naast hun ouders Lut en Johan, in de assemblagehal.

thermische onkruidbranders vanwege het verhoogde risico, maar ook stap voor stap bij alle nieuwe machines, vooral rooiers. Vroeger had je veel kennis nodig om met de machine te kunnen werken. Met de nieuwe technologieën kunnen we meer ondersteuning bieden, vooral aan de mensen die met personeel werken en de machine niet kennen. Die kunnen op relatief korte termijn met de machine leren werken en begrijpen wat er gebeurt."

Raadpleeg de handleiding

"We overlopen altijd de belangrijkste aspecten van de handleiding bij de machine", aldus Steven. "Als je ze gebruikt zoals in de handleiding is aangegeven,

kan er eigenlijk niets fout mee gaan. Op de machines die met een PLC zijn uitgerust, kan je de handleiding ook op het scherm raadplegen. Bij nieuwe machines krijg je de handleiding op papier en wordt die ook in een koker op de machine bevestigd. Zo weet de klant steeds hoe hij de machine moet gebruiken. Zit hij toch met een vraag, dan kan hij ons uiteraard bellen."

Secure afwerking

Vanhoucke kiest voor een secure afwerking van de machines. "Inox platen ronden we altijd af. Dat is iets duurder, maar wel veiliger. Een goede afwerking van de materialen vinden we belangrijk. Alle bouten monteren we met vetten. Zo kan je ze in de toekomst makkelijker demonteren. Ze moeten uiteraard wel goed onderhouden worden. Op het chas-

sis van elke machine die we verkopen monteren we ook een CE-plaatje. Die markering garandeert de klant dat het toestel veilig is als het volgens de voorschriften wordt gebruikt. Hij krijgt ook een CE-attest mee met de normen waaraan machines moeten voldoen. Elke machine wordt uitgebreid getest voor ze bij ons de deur uitgaat. Branders worden minstens een halfuur proefgedraaid, waarbij we elk aspect controleren. Door de schaalvergroting van de bedrijven zal veiligheid alsmaar belangrijker worden. Zeker als je werkt met diverse werknemers heb je een grote verantwoordelijkheid over het naleven van een goed veiligheidsbeleid op je bedrijf", besluit Steven. ■